

«اعلامیه جهانی اصول و حقوق بنیادین کار»
**۳. مقاله‌نامه شماره ۹۸ سازمان بین‌المللی کار درباره «حق تشکل و مذاکره
دسته‌جمعی»**

مقدمه

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار، که بنا به دعوت هیات مدیره دفتر بین‌المللی کار، سی و دومین اجلاس خود را در تاریخ ۸ ژوئن ۱۹۴۹ در ژنو برگزار کرد، پس از بحث درباره تصویب پیشنهادهای مختلف ارائه شده در خصوص اجرای اصول حق تشکل و مذاکره دسته‌جمعی به‌عنوان چهارمین موضوع دستور کار اجلاس، و پس از تصویب آن که پیشنهادهای ارائه شده به‌صورت یک مقاله‌نامه بین‌المللی درآید، در روز اول ژوئیه سال ۱۹۴۹ مقاله‌نامه ذیل را تحت عنوان «مقاله‌نامه حق تشکل و مذاکره دسته‌جمعی» تصویب کرد.

ماده ۱

۱ - کارگران باید در برابر اقدامات تبعیض‌آمیز ضدسندیکایی در عرصه اشتغال از حمایت کافی برخوردار باشند.

۲ - این حمایت باید به‌طور مشخص‌تر در برابر اقدامات حساب‌شده زیر صورت گیرد:

الف - مشروط کردن استخدام کارگران به عدم عضویت در سندیکاهای کارگری یا استعفا از آنها؛

ب - اخراج کارگران یا ایجاد مزاحمت برای آنان به‌علت عضویت در سندیکاهای کارگری یا به‌دلیل شرکت در فعالیت‌های سندیکایی در خارج از ساعات‌های کار، یا حتی در صورت موافقت کارفرما، در ساعات‌های کار.

ماده ۲

۱ - تشکلهای کارگری و کارفرمایی باید در مقابل هرگونه اقدام مداخله‌گرانه از سوی طرف مقابل، و نمایندگان و اعضای طرف مقابل، در امر سازمان‌دهی، فعالیت و مدیریت

این تشکلهای مصونیت کافی داشته باشند.

۲ - به‌طور مشخص، اقداماتی که با هدف ایجاد تشکلهای کارگری زیر نفوذ کارفرما یا تشکلهای کارفرمایی صورت گیرد، یا دادن کمک مالی و غیرمالی به تشکلهای کارگری با هدف کنترل این تشکلهای از سوی کارفرما یا تشکلهای کارفرمایی، از جمله اقداماتی است که بر اساس مفاد این ماده اقدام مداخله‌گرایانه تلقی می‌شود.

ماده ۳

در صورت لزوم، باید مکانیزم‌های مناسب با شرایط ملی به‌منظور تضمین احترام به حق تشکل تعریف شده در مواد بالا ایجاد شود.

ماده ۴

در صورت لزوم، باید مقررات مناسب با شرایط ملی به‌منظور ترغیب و گسترش امر استفاده کامل از همه امکانات برای مذاکره داوطلبانه کارفرمایان و تشکلهای کارفرمایی با تشکلهای کارگری، در رابطه با تعیین شرایط استخدام بر اساس توافق جمعی، ایجاد شود.

ماده ۵

۱ - درجه تأمین و اجرای تضمین‌های تصریح شده در این مقاله‌نامه در مورد نیروهای مسلح و پلیس باید بر اساس قوانین و مقررات هر کشور تعیین شود.

۲ - بر اساس اصول و مفاد مقرر در بند ۸ ماده ۱۹ اساسنامه سازمان بین‌المللی کار، تصویب این مقاله‌نامه از سوی هر کشور عضو، نباید در قوانین، احکام، عرف و توافقی‌های موجود که متضمن حقوق تصریح شده در این مقاله‌نامه برای نیروهای مسلح یا پلیس باشد، تأثیر بگذارد.

ماده ۶

این مقاله‌نامه شامل حال مستخدمان بخش عمومی که اداره امور دولت را در دست دارند

نمی‌شود و به هیچ وجه نمی‌توان آنرا به گونه‌ای تفسیر کرد که به حقوق و موقعیت آنان لطمه‌ای وارد کند.

ماده ۷

الحاق رسمی به این مقاوله‌نامه باید به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ابلاغ شود و در دفتر مدیرکل به ثبت برسد.

ماده ۸

۱ - این مقاوله‌نامه فقط برای کشورهایایی لازم‌الاجرا خواهد بود که الحاق آنها توسط مدیرکل دفتر بین‌المللی کار به ثبت رسیده باشد.

۲ - این مقاوله‌نامه دوازده ماه پس از آنکه الحاق دو کشور توسط مدیرکل دفتر بین‌المللی کار به ثبت رسد، به مرحله اجرا گذاشته خواهد شد.

۳ - از آن پس، این مقاوله‌نامه دوازده ماه پس از تاریخ ثبت الحاق هر کشور برای آن کشور لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده ۹

۱ - اعلام الحاق به این کنوانسیون که برای مدیرکل ارسال می‌شود، بر اساس بند ۲ ماده ۲۵ منشور سازمان بین‌المللی کار باید در برگیرنده اطلاعات زیر باشد:

الف - مناطقی که در آنها این مقررات از سوی کشور عضو بی‌کم و کاست اجرا خواهد شد؛

ب - مناطقی که در آنها این مقررات با جرح و تعدیلهایی اجرا خواهد شد همراه با توضیح جزئیات این جرح و تعدیلهای؛

ج - مناطقی که در آنها این مقررات قابل اجرا نیست، همراه با ذکر دلایل غیر قابل اجرا بودن آنها؛

د - مناطقی که درباره آنها اخذ تصمیم به آینده موکول می‌شود.

۲- تعهدات برشمرده در عبارتهای الف و ب نخستین بند از این ماده جزء لاینفک این مقاله‌نامه بوده و لازم‌الاجرا هستند.

۳- هر یک از کشورهای عضو می‌تواند با ارسال یک اعلامیه جدید، کل یا بخشی از محدودیت‌هایی را که در خصوص عبارتهای ب، ج، د نخستین بند از این ماده در اعلامیه قبلی خود مطرح کرده است، از میان بردارد.

۴ - در مدت پیش‌بینی شده در ماده ۱۱ در خصوص فسخ این مقاله‌نامه، هر کشور عضو می‌تواند با ارسال یک اعلامیه جدید، هرگونه تجدید نظر در مضمون اعلامیه‌های قبلی خود و همچنین سیاست کنونی خود در مورد سرزمین‌های مورد نظر را به اطلاع مدیر کل برساند.

ماده ۱۰

۱ - در اعلامیه پذیرشی که بر اساس بندهای ۴ و ۵ ماده ۳۵ منشور سازمان بین‌المللی کار برای مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ارسال می‌شود باید تصریح شود که آیا مقررات این مقاله‌نامه عیناً یا با تغییراتی در آن سرزمین اجرا خواهد شد. در صورتی که اعلامیه متضمن آن باشد که این مقاله‌نامه با تغییراتی اجرا خواهد شد، باید جزئیات این تغییرات ذکر شود.

۲ - عضو، اعضاء یا مقام بین‌المللی ذیربط می‌توانند در هر زمان با ارسال یک اعلامیه جدید، تمامی یا بخشی از تغییرات برشمرده در اعلامیه پیشین خود را پس بگیرند.

۳ - عضو، اعضاء یا مقام بین‌المللی ذیربط، در فاصله مدت پیش‌بینی شده در ماده ۱۱ این مقاله‌نامه در خصوص فسخ آن، می‌توانند یک اعلامیه جدید مبنی بر تجدید نظر در مفاد اعلامیه‌های قبلی خود، و نیز سیاست کنونی خود در خصوص چگونگی اجرای این مقاله‌نامه در سرزمین مذکور، برای مدیرکل ارسال کنند.

ماده ۱۱

۱- هر یک از کشورهای عضو که این مقاوله‌نامه را امضاء کرده باشد می‌تواند پس از پایان ده سال از تاریخ اجرای این مقاوله‌نامه در نوبت نخست، طی یک اعلامیه رسمی که برای ثبت در دفتر مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ارسال می‌کند، الحاق خود را لغو نماید. لغو الحاق یک سال پس از ثبت آن در دفتر بین‌المللی کار رسمیت خواهد یافت.

۲- هر یک از کشورهای عضو که به این مقاوله‌نامه ملحق گردیده و ظرف یک سال پس از انقضای دوره ده ساله از حق مندرج در بند ۱ این ماده استفاده نکند، برای یک دوره ده ساله دیگر به رعایت مقررات آن ملزم خواهد بود. اما در نوبت بعد می‌تواند در پایان انقضای دوره ده ساله دیگر، طبق شرایط پیش‌بینی شده، الحاق به این مقاوله‌نامه را پس بگیرد.

ماده ۱۲

۱- مدیرکل دفتر بین‌المللی کار گزارش ثبت همه درخواست‌ها برای الحاق به این مقاوله‌نامه یا انصراف از آن را به اطلاع اعضای سازمان بین‌المللی کار خواهد رساند.

۲- مدیرکل دفتر بین‌المللی کار، پس از دریافت دومین اعلام درخواست الحاق به این مقاوله‌نامه و ثبت آن، توجه اعضای سازمان را به تاریخ ورود مقاوله‌نامه به مرحله اجرایی جلب خواهد کرد.

ماده ۱۳

مدیرکل سازمان بین‌المللی کار، بر اساس ماده ۱۰۲ منشور سازمان ملل متحد، موظف است گزارشی جامع از جزئیات همه درخواست‌های الحاق یا انصراف را که بر اساس مفاد ماده قبل به ثبت رسانده است، برای دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال کند.

ماده ۱۴

هیأت مدیره دفتر بین‌المللی کار در هر زمانی که لازم بداند، ضمن ارائه گزارش جامع در خصوص اجرای این مقاوله‌نامه به کنفرانس عمومی، در خصوص تجدید نظر کلی یا جزئی در این مقاوله‌نامه و درج آن در دستور جلسه کنفرانس برای تصمیم‌گیری، اقدام خواهد کرد.

ماده ۱۵

۱- در صورتی که کنفرانس عمومی مقاله‌نامه جدیدی را مبنی بر تجدیدنظر کلی یا جزئی در متن این مقاله‌نامه تصویب کند و در مقاله‌نامه جدید ترتیبات دیگری مقرر نشده باشد:

الف- هرگاه مقاله‌نامه جدید وارد مرحله اجرایی شده باشد، پذیرش مقاله‌نامه جدید توسط یک کشور عضو، جدا از مفاد ماده ۱۱ این مقاله‌نامه، موجب لغو فوری مقاله‌نامه کنونی خواهد بود.

ب- از تاریخی که مقاله‌نامه جدید به مرحله اجرا درآید، پیوستن به مقاله‌نامه کنونی ممکن نخواهد بود.

۲- در هر صورت، این مقاله‌نامه به شکل و مضمون کنونی آن برای اعضای که بدان ملحق شده‌اند و به مقاله‌نامه تجدیدنظر شده نپیوسته‌اند، همچنان نافذ و معتبر خواهد بود.

ماده ۱۶

متن های فرانسوی و انگلیسی این مقاله‌نامه هر دو از یک اعتبار برخوردارند.